

Keturių vaikų tėtis, Lietuvos ambasadorius Airijoje Marijus Gudynas:
„Man svarbu, kad mano vaikai matytų ne tik save, bet ir savo
valstybę“

„Pastaraisiais metais pasitaiko vis dažniau, kai ne mes su žmona savo vaikams pasiūlome važiuoti į vieną ar kitą valstybės šventės renginį ar pilietinę akciją, bet jie patys tai planuoja, daro ir dar mus paragina, – kalba diplomatas Marijus Gudynas. – Matome, kad tai tampa vis populiariau ir jų draugų tarpe, ir tai tikrai džiugina“. Sausio 13-osios išvakarėse ambasadorius dalijasi savo gausios šeimos pilietiškumo pamokomis ir tvirtina, kad kai vaikas suvokia, kad beveik viskas, ką darai, vienaip ar kitaip daro įtaką tavo aplinkai, taigi ir tavo valstybei, tada pačių pasirinkimai jiems tampa įdomūs ir prasmingi.

Vaiko teisių apsaugos tarnyba šiuo pokalbiu nori paskatinti šeimas sąmoningai puoselėti vaiko tautinį tapatumą, pilietiškumą, su šeima susijusias vertybes ir primena, kodėl tai svarbu: vaikui augant, bręstant, formuojantis asmenybei, tampa vis svarbesniu savęs suvokimas kaip savo šalies piliečio. Šis jausmas žmogų stiprina, didina jo empatiją, pasididžiavimą savo šalimi, o galiausiai tampa ir viso gyvenimo pamatu.

-Ambasadoriau, veikiausiai, pats geriausias būdas vaikui skiepyti meilę tėvynei, tai pirmiausiai patiems tėvams ją jausti. Pasidalinkie savo šeimos tradicijomis, savo potyriais?

-Netikiu, kad įmanoma savo vaikams parinkti jų kelią, bet, manau, kad galima juos sudominti, padėti jiems auginti savo žinojimą ir vykstančių procesų supratimą, skatinti juos būti aktyviais savo aplinkos kūrėjais.

Man atrodo, yra prasminga paskatinti savo vaikus bent retkarčiais dirbant savo kasdieninius darbus pagalvoti, kaip tai keičia aplinką ir kaip tai keičia Valstybę, nes keliaudami mes matome skirtingas šalis ir jos yra tokios, kokias ten gyvenantys žmonės sukūrė ir apsaugojo. Lietuvos istorijoje galima rasti daugybę ypatingų herojų, kurie savo kasdieniais darbais, savo veikimu, o esant kritinėms situacijoms ir savo pasiaukojimu, gali įkvėpti. Jie gali tapti tam tikrais moraliniais ir istoriniais kompasais, leidžiančiais žinoti kryptį ir nepasiklysti.

Nuo tada, kai vaikai buvo dar maži, visada kartu su jais savo buto balkone per valstybines šventes iškabiname trispalvę. Tai tarsi paprastas ritualas, bet jis rodo, kad ta diena mums yra svarbi. Skatinu savo vaikus domėtis, kas vyksta Lietuvoje, turėti savo nuomonę apie vykstančius procesus ir nebijoti ją pasakyti, matyti, kas vyksta pasaulyje, ir pagalvoti, kaip tai veikia mane, mano šeimą, Lietuvą. Kaip kad darė mano tėvai, taip ir aš stengiuosi nusivesti savo vaikus į valstybės švenčių renginius, pasikalbėti su jais, kuo konkreti data yra svarbi, ką atliko tuo metu gyvenę žmonės.

Tai nėra kažkas ypatingo, bet per tuos mažus kasdienybės žingsnelius ir auga suvokimas, kurį seka jau jų pačių pasirinkimai.

Keturių vaikų tėtis, Lietuvos ambasadorius Airijoje Marijus Gudynas:
„Man svarbu, kad mano vaikai matytų ne tik save, bet ir savo
valstybę“

-Kokias pilietiškumo pamokas gavote iš savo tėvų?

-Aš gimiau ir augau tada, kai savo Valstybės neturėjome ir mačiau, kiek sutelktų pastangų reikia, kad ją atgauti, vėliau apginti, o tada auginti. Mano seneliai ir mano tėvai mane vežėsi į turbūt kiekvieną mitingą pradedant pačiu pirmuoju 1987 m. prie Adomo Mickevičiaus paminklo Vilniuje, vykome ir į Baltijos kelią, o sausio 13 -osios naktį mes buvome prie Lietuvos Seimo rūmų. Tai buvo geriausios įmanomos pilietiškumo pamokos, kurias mano tėvai galėjo man suteikti.

Iš labai arti stebėti, kaip atgimsta tavo Valstybė, o vėliau prisiliesti prie jos kūrimo, yra ypatinga man gyvenimo suteikta privilegija. Šiandien aš noriu šį pajautimą perduoti savo vaikams.

-Ilgą laiką su šeima gyvenote Belgijoje, JAV, dabar - Airijoje. Kaip Jūsų vaikus veikė skirtingos kultūros, kas pačiam kalbama tema įsiminė tose šalyse, kur teko dirbti ir gyventi?

-Manau, kad suprasti savo tapatybę padeda ir atstumas, ir galimybė save suvokti kitų skirtingų tautų žmonių tarpe. Tik išsaugoti tapatybę užsienyje yra gerokai sudėtingiau.

Man ypač imponavo kaip JAV iš bet kurios šalies atvykęs žmogus visos tos šalies sitemos yra paskatinamas tapti amerikiečiu. Mokyklose vaikai kiekvieną dieną pradeda šalies himnu. Po to seka priesaika vėliavai ir savo bendruomenei. Mokymo medžiagoje labai daug dėmesio skiriama tiek šalies istorijai, tiek ir pilietiškumui. Per keletą metų ten mokyklą lankantis vaikas pasijunta amerikiečiu, o mes vis dar diskutuojame, kaip lietuvių vaiką paskatinti jaustis labiau lietuviu.

Dar vienas man labai patikęs auklėjimo elementas - bendruomeniškumo stiprinimas. Tiek Amerikoje, tiek čia, Airijoje, vaikai mokomi padėti kitiems, dažnai toli gyvenantiems ir į bėdą patekusiems žmonėms, t.y. tiems, kurių savo gyvenime galbūt niekada nesutiksi. Pamenu, kaip JAV po pamokų grįžę vaikai paprašė jiems duoti po kelis dolerius, kuriuos jų mokykla išsiųs kitoje JAV valstijoje esantiems vaikams, nes tų vaikų mokyklą nugriovė tornadas. Jie sakė, kad labai svarbu, kad tie vaikai galėtų kuo greičiau vėl pradėti mokytis.

Tokios panašios savanoriškos rinkliavos ten vykdavo beveik kas savaitę, ir jose nebuvo esminis klausimas, kiek lėšų paaukosi, bet kad visi kartu susitelkę vaikai padeda tam, kam tuo metu yra sunkiausia. Panašios paramos iniciatyvos vyksta ir mokyklose Airijoje. Taip auklėjamas žmogus supranta, kad jis yra atsakingas ne tik už save ar už savo artimiausią bendruomenę, bet ir už tuos, kurie gyvena toli.

Keturių vaikų tėtis, Lietuvos ambasadorius Airijoje Marijus Gudynas:
„Man svarbu, kad mano vaikai matytų ne tik save, bet ir savo
valstybę“

Labai džiaugiuosi, kad tokio pilietiškumo vis daugiau randasi ir Lietuvoje, ir tai rodo, kaip sparčiai kaip Valstybė mes bręstame.

-Pasidalykite iš savo vaikų gautomis pamokomis, kokie jų, dar mažų, poelgiai Jus patį nustebino ?

-Dar gyvenant JAV iš mokyklos grįžusi dvylikos metų dukra pasakė, kad jos su drauge nusprendė nedaryti vieno iš joms per pamoką užduotų projektų, o tą laiką skirti surinkti pagalbą Nepalo vaikams po ten įvykusio žemės drebėjimo. Paklausiau, ką apie tai mano jų mokytojas, ir ji atsakė, kad mokytojas sutiko, kad tai yra labai svarbu. Toliau dukra tęsė, kad jos pasiskirstė darbais, ir mūsų šeima yra atsakinga nupirkti arba iškepti pyragėlius bei nupirkti limonadą, o jos klasiokė atveš į mokyklą sulankstomą staliuką ir prie įėjimo irengs prekystalį, taip pat abi sutarė nupiešti plakatą, kuris padės vaikams suprasti, kokiam tikslui yra renkamos lėšos.

Visus surinktus pinigus jos jau buvo sutarę, kad mokykla padės pervesti tarptautinei organizacijai renkančiai paramą Nepalo vaikams. Tokią organizaciją jos pačios ir susirado. Kitą dieną jos prekiaudamos surinko apie šimtą, o mokykla prie šios jų pastangos pridėjo dar 300 dolerių. Taip pat dvi 12 metų mergaitės sukūrė ir interneto puslapį apie įvykusią nelaimę su tarptautinių organizacijų nuorodomis, kur galima pervesti paramą. Čia tik mažas pavyzdys, kaip maži vaikai yra skatinami ir patys imasi iniciatyvų ir nelikti abejingais.

-Jūs drąsiai brėžiate paraleles tarp vaiko pasitikėjimo savimi ir savo genties pažinimo.

-Man atrodo akivaizdu, kad suvokiantis save, pažįstantis savo šeimos bei šalies istoriją vaikas tikrai yra labiau savimi pasitikintis, jaučia didesnę savivertę, aiškiau suvokia, kur eina, o dažnai ir geriau žino savo gyvenimo misiją, taigi ir mažiau blaškosi tarp įvairiausių pasirinkimų ir, tikiu, yra laimingesnis.

Jei pažvelgsime į šalis, kurios turi ilgą stabilaus valstybingumo istoriją, tai pamatysime, kad jų gyventojai yra labiau bendruomeniški, labiau susitelkę ir atsparūs sukrėtimams, taigi ir laimingesni. Tokie piliečiai ir toliau kuria socialiai, politiškai ir ekonomiškai stabilesnes valstybes. Net ir emigracijos srautai žmones veda būtent į stabilias demokratines valstybes, o ne ten, kur valstybingumas yra silpnas.

Kauno apskrities vaiko teisių apsaugos skyriaus psichologė Giedrė Starkevičiūtė pataria tėvams, kaip ugdyti savo vaikų pilietiškumą ir patriotiškumą:

Keturių vaikų tėtis, Lietuvos ambasadorius Airijoje Marijus Gudynas:
„Man svarbu, kad mano vaikai matytų ne tik save, bet ir savo
valstybę“

-Kartu pažinkite šaliai svarbias asmenybes. Turime daug įdomių istorinių asmenybių, jomis galime sudominti net pačius mažiausiuosius, tereikia pasitelkti išmonę. Papasakokite vaikams apie mūsų tautos herojus žaidybine forma, vėliau tai pereis ir į gilesnį susidomėjimą.

-Kūrybingai minėkite valstybines šventes. Pagal vaiko amžių ir raidą jam suprantamai kalbėkite apie šalies, šeimos vertybes. Vaikai mus stebi ir atkartoja, tad mokykime juos nuo mažens ir pirmiausiai savo asmeniniu pavyzdžiu.

-Atraskite Lietuvą keliaudami su šeima. Puikus būdas susipažinti su savo šalies istorija yra teminės išvykos. Ieškokite lietuvių literatūros personažų pėdsakų, keliaukite partizanų takais ar savo protėvius menančiomis vietomis, skatinkite smalsiai tyrinėti jas.

-Ugdykite bendruomeniškumą, empatiją. Jūsų atžala labiau savim pasitikės ir augs kur kas laimingesnė, jeigu išmoks gyventi ne vien asmeniniais poreikiais. Skatinkite vaikus dalytis ir dalyvauti savanoriškoje veikloje. Nuoširdžiai domekitės ir padėkite realizuoti jų sumanymus.

-Auginkite tikrus savo šalies patriotus. Žmogaus neišvengiamas siekis kažkam save priskirti: šeimai, draugų ratui, bendruomenei, šaliai, tėvynei. Padėkite savo vaikams suvokti save savo šalies piliečiu. Net ir globalėjančiame pasaulyje toks vaikas bus stipresnis, atsakingesnis ir labiau motyvuotas veikti.

Autorė:

Ramunė Liubinaitė

Viešųjų ryšių ir komunikacijos skyriaus vyriausioji specialistė

